

Modrú oblohu!

INFORMÁCIE LIGY LESNEJ MÚDROSTI, č. 1 , roč. 5 (1996)

Ak si budete vzájomne pomáhať, budete mať naozaj dobrý život. Tak môžete spraviť jeden druhého šťastným... Vždy pociťujte ochotu pomôcť druhým. Takto musíte konať, kým bude existovať táto zem ľudí.

Tanec Bieleho Byvola, kmeň Foxov

Lesná škola - Čotokva v roku 1996

Stalo sa už akosi tradíciou, že o organizáciu Lesných škôl Ligy lesnej múdrosti sa snaží kmeň Ďaleká cesta. Fakt, že tieto podujatia sa už niekoľko rokov tešia zvýšenej pozornosti boha dažďov a aj iné okolnosti nás donútili porozmýšľať, ako ďalej. A vymysleli sme toto:

Vďaka spolupráci s Obecným úradom Blatnica, Správou CHKO Veľká Fatra, Botanickou záhradou UK Blatnica, evanjelickým cirkevným zborom Blatnica a inými inštitúciami a jednotlivcami sme dohodli taký model lesných škôl, ktorý sa od doterajších podstatne líši. V čom?

a) ubytovanie bude v starej škole v Blatnici. Síce v spacákoch a na karimatkách, s latrínami a potokom na dvore, s varením na varičoch -- ale zato pod strechou. To značí možnosť pohodlnej dopravy prímestskou dopravou pre účastníkov aj organizátorov, variabilnosť programu aj v prípade dažďa (návšteva múzeí, pracoviska v Botanickej záhrade, premietanie videofilmov a diapozitívov o prírode atď.), menší náklad, s ktorým budete cestovať, a tiež efektívnejšie využitie času.

b) dané témy nebudú "vyučovať" členovia kmeňa Ďaleká cesta, ale predovšetkým

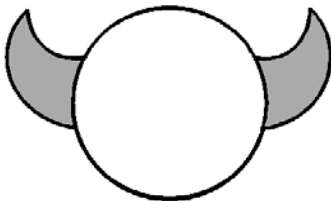
prizvaní odborníci na tú-ktorú oblasť (liečivé rastliny, vtáky, dreviny, ľudové remeslá, geológia atď.). Tieto oblasti sú vybrané zo Zvitku brezovej kôry a po ich zvládnutí si teda budete môcť pripísať nejakú tú poctu za splnený čin či majstrovstvo.

c) ak počasie dovolí, "výuka" sa bude diať priamo v teréne. Odporúčame preto zaobstarat' si ďalekohľady a podobné prieskumnícke potreby. Naša činnosť nebude len tak samoúčelná, ale tí zdatnejší (ktorí krkavca nepovažujú za

supa a pažitku za vstavač) sa môžu zapojiť aj do ochranných činností (sčítanie vtáctva, monitorovanie hniezdísk a výskytu rôznych druhov flóry a fauny)

d) nie je potrebné so sebou vláčiť zásoby potravín - všetko potrebné, snáď s výnimkou chleba, je možné kúpiť v miestnych obchodoch

Hneď pri starej škole je tzv. fytofenofondová plocha, na ktorej je na malej ploche sústredená väčšina zaujímavých rastlín Veľkej Fatry, ďalej Blatnica ponúka prístup do asi najkrajších dolín (Gaderskej a Blatnickej), veľkú druhovú rozmanitosť fauny a flóry, ľudových remeselníkov žijúci v okolí, bohatú históriu (nálezy z mladšej doby kamennej, keltské hradiská, Blatnický hrad...)

V rámci tohto niekoľkoročného programu Lesnej školy sa chceme zamerať na nasledovné okruhy - pričom v tomto roku by mali dostať viac priestoru tie, ktoré sa týkajú prírody:

Poznávanie druhov živočíchov a rastlín (obojživelníky, vtáky, ryby, kvety, plody a semená stromov, stromy a kry, nižšie živočích, cicavce, výtrusné rastliny, plazy, pavúky, hmyz atď.)

Pomoc prírode (výroba a rozvešovanie vtáčích búdiok, ochrana hniezdísk ohrozených druhov vtákov, ošetrovanie hlavových vrb, ochrana lesných drevín proti ohryzu lesnou zverou, kosenie a hrabanie horských lúk, starostlivosť o chránené náleziská, strážne služby a brigády - pomoc pri zalesňovaní, oprava erodovaných častí turistických chodníkov a pod.)

Geológia (oboznámenie s geologickým vývojom Veľkej Fatry, s jej geomorfologickými hodnotami, voda v krajine)

Negatívne vplyvy človeka na prírodu a ich eliminácia (dôsledky holorubného spôsobu ťažby a ťažby v hornej hranici lesa, poľnohospodárska činnosť, ťažba nerastných surovín, lesné požiare, monokultúrne lesy, emisie, ochrana porastov pred škodcami)

Práca s drevom (vyrezávanie, výroba šindľov, črpkov, práca s tesárskym a stolárskym náradím, výroba predmetov do domácnosti - lyžice, taniere, korytá, habarky, nábytok, atď.)

Práca s prútím (pletenie košíkov, výroba metiel, pletenie ozdobných prvkov a tienidiel, výroba prúteného nábytku)

ľudové tance, zvyky a piesne (naučiť sa aspoň 10 slovenských ľudových piesní a tancov, oboznámiť sa so slovenskými zvykmi a obyčajmi)

Ľudová výšivka, pletenie, háčkovanie a tkanie (vyšívanie, pletenie, háčkovanie, macramé, tkanie kobercov a prikrývkov, tkanie a farbenie látok)

Práca s kovom (ručné kovanie, výroba dverných závesov, petlic, svietnikov, odlievanie, výroba ľudových šperkov, praciek a iných ozdobných prvkov)

hrnčiarsstvo (spracovanie hrnčiarskej hliny, hrnčiarsky kruh, vypalovanie nádob a sošiek v primitívnej vypaľovacej peci)

Spracovanie koží a kožušín (návšteva profesionálneho preparátora v neďalekých Žabokrekochoch a kožušníkov v Mošovciach,

vypracovávanie koží na kožu a kožušinu, použitie surovej kože, výroba kožených výrobkov - pastierske kapsy, krpce, opasky)

História (návšteva okolitých pamiatok, archeologických nálezov a miestnej Tradície - osídlenie z doby praveku, keltské hradisko, Blatnický hrad, meč blatnického veľmoža, kostol svätého Ondreja, obchodná cesta Magna via, pohrebisko obeť cholery, cirkevné školy, bylinkárska a liečiteľská tradícia, história miestnej šľachty - Révayovci a Prónayovci atď.)

Duchovný život (beseda s predstaviteľom cirkvi na tému Starý a Nový zákon, Ježiš Kristus, najväčšie postavy Biblie, súčasné cirkvi a náboženstvá)

V roku 1996 sa Lesná škola uskutoční počas štyroch víkendov, v závislosti na vašom záujme a časových možnostiach školiteľov. V prípade priaznivého ohlasu si môžeme dohodnúť stretnutia aj častejšie.

Orientačné termíny Lesnej školy v roku 1996:

30. - 31. marca (2 dni)

27. - 28. apríla (2 dni)

25. - 26. mája (2 dni)

26. - 27. októbra (2 dni)

pričom odporúčame pricestovať už v piatok.

Pozvánka

Uvedené berte, prosím, ako pozvánku na naše prvé tohoročné stretnutie, a to **29. marca** (prinajhoršom 30. marca ráno) v Starej škole v Blatnici. Vystúpte na zastávke pri Obecnom úrade, prejdite cez most na druhú stranu potoka a pokračujte po ceste vedúcej popri ňom asi 150 - 200 metrov hore prúdom. Ružová budova oproti parčíku (so strieškou nad schodmi), na ktorej je napísané Izba Izabely Textorisovej, je budova Starej školy.

So sebou si vezmite spací vak, karimatku, nádobu na varenie, ďalekohľad alebo bystré oči a cca 30 korún na noc (za ubytovanie).

Keďže 1. apríl je dňom vtákov, budeme pozorovať vtáctvo, ale aj prvé jarné rastlinky a iné.

Do Blatnice je možné dostať sa autobusom z Martina alebo z Turčianskych Teplic (prípadne vystúpiť z "dialkáča" na križovatke v Karlovej a odšľapať 3 kilometre do Blatnice).

Odchody autobusov z nástupišťa pri železničnej stanici Martin:

Na vašu účasť sa teší

kmeň Ďaleká cesta

5.30x, 6.20a, 6.21x, 6.35x, 7.50a, 8.50x,
11.00, 12.15x, 13.35x, 13.35 S, 15.00, 16.00x,
17.00x, 17.55a, 18.35x, 19.45, 22.40x, 22.40a

Muránskou planinou na bežkách

Už dávnejšie sa v našom kmeni schylovalo k náročnejšej akcii s podnadpisom "Pánska jazda". Už tretiu zimu sme plánovali vyraziť s batohmi na bežkách do Bukovských vrchov, ale vždy nám do toho niečo prišlo - či už choroba alebo nedostatok snehu. Oboje nás v tomto roku obišlo a tak sme v piatok večer vo štvorici opustili Bratislavu a pustili sa smerom k Muránskej planine. Po dobrodružnej Jankovej jazde sme si ustlali v Tisovci a tešili sa na zážitky, ktoré nám mal priniesť ďalší deň.

Snáď nikomu z nás sa skoro ráno nechcelo vstávať, ale vlastnú lenivosť sme zvládli a rozhodli sme sa pre náročnejší program s pochod z Červenej skaly smerom na západ.

Rannú rozcvičku sme absolvovali balancovaním na úzkom tráme nad Hronom a následným strmým stúpaním úzkou roklinkou na planinu. Ako zahriatie to bolo celkom príjemné. Prvé dojmy zo zimnej cesty umocňovalo husté sneženie, ktoré však ešte nestihlo zakryť čerstvé medvedie stopy.

Po hodinke mierneho stúpania sme dorazili k zrubu, kde sme si spravili oheň a naraňajkovali sa. Jedlo nám padlo určite lepšie, ako keby sme sa boli naraňajkovali hneď ráno a s plným žalúdkom sa hnali do kopca.

Spofahli sme sa na intuíciu a najbližší kilometer sme si značkových chodník moc nevšímali, ostatne po d metroch snehu ho ani moc nebolo vidno. Napriek tomu, že v týchto miestach sme už všetci štyria boli niekoľkokrát, hustom snežení sme sa držali náznakov lesnej cesty a asi po pol hodine sme začali pochybovať o správnosti smeru. Náš chodník totiž odbočil prudko dolu. Nasledoval strmý výstup hustým lesom (samozrejme na bežkách) a vtom sme v na chvíľu roztrhnutom závoji oblakov uzreli Kráľovu hoľu. Na naše veľké prekvapenie však bola po pravej ruke a nie po ľavej... Pomaly sa točiaci cesta nás totiž dosť zvedla, ale po chvíľi sme sa vrátili na správnu trasu a potom

sa už naše bežky ticho kízali zasneženými planinami.

Prítomnosť človeka naznačoval len dym z komína poľovníckeho zrubu pod Lopušnou, pravdepodobne to však boli okrem nás jediní ľudia na planine.

Cesta ubiehala veľmi príjemne a naše dojmy boli skutočne rozprávkové. Ani sme nevnímali ako čas letí a pomaly bolo načase pomýšľať na miesto nocľahu. Pôvodne sme chceli využiť zrubu na Maretkinej a pár ľudí som postrašil možnosťou bivačovania v snehu, ale nakoniec sme zamierili k opustenej horárni pri Ladovej jame, kde sme strávili už niekoľko nocí pri minulých návštevách Muránskej planiny. Horáreň bola presne taká, ako sme očakávali, len cesta k nej sa nám zdala byť nekonečná - čo však bol hlavne dôsledok snehu lepiaceho sa na sklznicu lyží.

Keďže najdominantnejším a takmer jediným zariadením izby v horárni sú veľké keramické kachle, pomerne rýchlo sa nám príjemne vykúriť celú miestnosť.

Nedela nás privítala jasnou oblohou a mrazivým ránom. Naša cesta pokračovala ďalej na západ, ale už zďaleka nie tak bezproblémovo, ako deň predtým. Postup nám komplikovali niektoré problémy. Mariana týrali nové topánky, ktoré ešte nestihli dorásť na veľkosť jeho nôh, ja som sa zase nemohol rozmraziť (ale právom som sa spofahol na pomoc strmého stúpania k záveru Hrdzavej doliny). Bezproblémovo v sme absolvovali krásne úseky po Nižnú Kľakovú a hrebeň smerom k Voniacej. Tu však nastali prvé vážne problémy - čerstvého snehu bolo pomenej a starý bol na kameň zmrznutý. Chodník tu navyše odbočil z mierne zvlneného hrebeňa a začal klesať hustým a strmým lesom, kde sa takmer nedalo brzdiť. Začali sme exhibíciu pádov neuveriteľným množstvom štylov. Najväčší úspech (a aj účinok) mali zapichnutia

sa hlavou do snehu, k čomu nám výrazne pomáhali aj plné batohy na chrbtoch.

Miestami sa nám cez prieseky odhalil krásny výhľad na Stožky (mohutné bralá rozdelené úzkou tiesňavou), ale viac sme vnímali nástrahy cesty a riziká "skratky" nadol po spádnicí strmým svahom.

Celá štvorica sa zase zišla na Burde, kde sme sa rozhodovali o ďalšom smere. Päťnásťkilometrový zostup dolinou k Tisovcu nelákal nikoho a myšlienku cesty cez Fabovú hoľu nikto nebral vážne (niektorí členovia nášho kmeňa si isto pamätajú celodenný silvestrovský výstup na tento najvyšší bod Muránskej planiny zo západnej, oveľa miernejšej strany). Do sedla Kučelach sme sa

pusťili po mierne stúpajúcej lesnej ceste, ktorá sa nám po pár kilometroch už javila takmer ako nekonečná - najmä však Marianovi, ktorého prsty trpeli v nových lyžiarkach nekonečné muky.

Veselou bodkou (či dorážačkou?) bol dlhý zjazd na Zbojská. Kľukatú a dosť strmo klesajúcu lesnú cestu totiž upravili pre preteky psích záprahov, ktoré sa tam konali práve počas tohto víkendu, a my sme sa rútili po takmer ľadovej ceste na vratkých bežkách (kto to nezažil na vlastnej koži, asi ani nepochopí ten pôžitok). Proste v cieľovej rovinke na nás s údivom civelo pár oneskorených fanúšikov severských psov.

Edo

Niekoľko rád pri trení driev

Oheň trením driev - tak jednoduché a pritom tak zložité. Založiť takýto oheň by mal dokázať každý skúsený woodcrafter a podľa Setona to dokáže dvanásťročný neduživý chlapec. Priznajme si, koľkí z nás si povedali, že to nejde asi preto, lebo nie sme neduživí a aj rokov máme viac? Nestalo sa vám, že ste po pár minútach vytrvalého lomcovania lukom v chladnom a sychravom počasí skonštatovali, že keď nie ohňom, tak aspoň jeho zakladaním sa človek zahreje?

V nasledovnom článku nájdete niekoľko užitočných rád, ktoré vám poodhalia tajomstvo, ako sa vyhnúť nadmernej a neefektívnej drine pri zakladaní ohňa trením driev. Príspevok poslal Dodo a je prevzatý z časopisu Messenger. Autorom rád je Bobr zo Skleného nad Oslavou a tabuľku zostavil Wikki z Wallowy.

Oheň sa dá založiť, aj keď nie je niektorá časť trecích driev (vrtielka alebo doštička) dokonale suchá.

Na ďalšej strane nájdete tabuľku kombinácií vhodných drevín pre zakladanie ohňa trením driev. Isto si uvedomujete, že sa dá vyskúšať veľa ďalších kombinácií a okrem toho má každý svoje vlastné skúsenosti. Uvádza sa, napríklad, že smrek je nevhodný, ale Muh-kwa od Algonkinov zakladá oheň takmer výhradne smrekovými drievkami.

Všeobecne platí, že čím ma drevo listnatých stromov užšie letokruhy, tým je mäkkšie. U ihličnanov je to presne naopak.

Letokruhy vrtielky by mali prebiehať pozdĺžne ale najstarší letokruh (stred kmeňa či konára) by nemal prebiehať stredom vrtielky. Cez doštičku by letokruhy nemali viesť vodorovne ale zvislo. Dosiahnete tak maximálny trecí účinok. Ak letokruhy prebiehajú inak, môže sa vám podariť založiť oheň, ale pravdepodobnosť úspechu je oveľa menšia.

Nech sa vám podarí dosiahnuť akýkoľvek výsledok, podelte sa oň s ostatnými aj prostredníctvom nášho časopisu.

Rada náčelníkov

V príležitosti konania čotokvy v Blatnici sa v sobotu, 30.3.1996 stretne Rada náčelníkov na svojom prvom tohoročnom zasadnutí.

Prosím všetkých náčelníkov kmeňov aby boli prítomní alebo poslali za seba zástupcov.

O čom bude reč? O akciách LLM v roku 1996, o výročnom sneme, o príprave náčelníkov detských kmeňov, o dotáciách, hospodárení v minulom roku, o letných táboroch a stave Ligy.

Edo

Beh Leonarda Peltiera

Beh za oslobodenie Leonarda Peltiera a za všetky prírodné národy 1996

Napájací beh z východu

Americkí Indiáni, členovia združenia na obranu LEONARDA PELTIERA v USA a Európske podporné skupiny pozývajú všetky skupiny a organizácie, ktoré pracujú na ochrane prírodných národov na celom svete aby

podporili tento beh ako jednu z akcií v dekáde, ktorú vyhlásilo OSN za dekádu prírodných národov (1995-2005).

Leonard Peltier (Anishinabe - Lakota), jeden z vodcov AIM - Amerického hnutia Indiánov je známy po celom svete ako jeden z najdlhšie väznených politických väzňov na svete. Stal sa symbolom pre oslobodzujúci boj prírodných národov.

Priezvisko Meno

vek pohlavie národnosť

Adresa (poštová):

krajina PSČ mesto

ulica fax. tel. (plné číslo).....

núdzové číslo, kontaktná adresa

mám nejaké skúsenosti s behom: Á/N , ak áno aké

som oboznámený s myšlienkou behu: áno/nie

rozprávam, rozumiem anglicky: áno/nie

chcem sa zúčastniť ako bežec, vodič, tímočník, zdravotníka

pomoc, iné

prídem autom áno/nie, ak áno koľko mám voľných miest

chcem sa zúčastniť z miesta/ dátum

do miesta/ dátum

Týmto vyjadrujem svoju spriaznenosť s myšlienkou behu No drugs, no alcohol, osobné pripomienky:

dátum a podpis

Beh využívali rôzne národy sveta ako možnosť priniesť posolstvá medzi jednotlivými usadlosťami. Táto forma odovzdávania informácií bola považovaná za posvätnú. "Štafeta", ktorú bežci niesli so sebou ako viditeľný symbol ich poslania, ochraňovala jej nositeľov pred nebezpečenstvom napadnutia. Zabezpečovala im imunitu pred znepríateľnými kmeňmi.

Touto cestou by sme chceli upozorniť na tento problém a problematiku prírodných národov, ktorých požiadavky budú predložené politickým

predstaviteľom v Európe a Európskemu spoločenstvu.

Počas postupu bežcov z mesta do mesta sa budú predstavitelia prírodných národov, duchovní vodcovia a starešinovia stretávať s rozličnými mestskými radami pozdĺž trasy. Reprezentanti prírodných národov prednesú svoje požiadavky politickým predstaviteľom, oboznámia ich o svojom vlastnom zápase a požiadajú o podporu za oslobodenie Leonarda Peltiera.

Ako výsledok týchto stretnutí dúfame v získanie dostatočného množstva podpisov, stanoviska a podporných listín od rôznych miestnych samospráv. Na konci Behu budú predstreté Prezidentovi pracovnej skupiny OSN pre prírodné národy v Ženeve.

Trasa prebiehajúca územím Slovenska bude nasledovná:

deň	trasa	dĺžka
21. 6., piatok	Krakov - Martin	150
22. 6., sobota	Martin - Bratislava	220
23. 6., nedeľa	Bratislava	
24. 6., pondelok	Bratislava - Viedeň	65

Ak máš záujem zúčastniť sa behu vystrihni z predošlej strany registračný hárok, vyplň ho a pošli národnému koordinátorovi do 22. marca 1996.

Adresa koordinátora:

Kristína Sakálová, Robert Mižov

Poštová 16

04001 Košice

T I Ľ H U B A

◇ Hovorí náčelník

Stalo sa už dávnejšie na svadbe nášho bývalého súkmeňovca, na ktorú sme sa ako členovia kmeňa nemohli nevotrieť.

Uprostred všeobecného hurhaja pocítil potrebu povedať niečo dôležité aj vtedajší náčelník kmeňa. Keďže sa nemohol dostať k slovu, pomohol si autoritatívnym zvolaním:

"Ticho! Hovorí náčelník!"

V nastalom užasnutom tichu potom definoval svoj problém:

"Kde je vývrтка?!"

Modok

◇ Vegetariáni

Zasneženou Muránskou planinou putovala vyrovnaná skupina - dvaja vegetariáni a dvaja všežravci. Samozrejme sme si ešte v piatok večer hovorili, kto má aké potraviny, pričom v Radovom batohu nechýbala klobása a v mojom slanina.

Naši bylinožravci nás však prekvapili - Janko nám večer vytykal, že sme mu nenechali kus klobásky na ochutnanie a Marián rozvíjal teóriu, že vegetarián nemôže jesť prerastenú slaninu, lebo je v nej mäso. Ak však nie je prerastená, potom je to v poriadku - a skutočne mu celkom chutila.

Edo

◇ Leukoplast

Mali sme za sebou prvé kilometre putovania zasneženými pláňami a ozvali sa prvé otlaky. Zložil som batoh do snehu, vytiahol leukoplast a Marian sa pridal k ošetrovaniu drobných ale nepríjemných poranení. Prezuli sme sa, zbalil som batoh a keď som ho kladol na chrbát, Marián sa spamätal: "Vieš čo, daj mi ešte dva!" Nuž čo, mohol si aj skôr spomenúť, ale samozrejme som mu pomohol a batoh šiel zase do snehu. Na druhý deň sa situácia opakovala. Po strmom výstupe sme odkladali vrstvy odevu a pýtam sa Mariana, či nechce leukoplast. "Nie, netreba." Len čo som mal batoh na chrbte, ozval sa: "Alebo vieš čo, daj mi ešte kúsok". Tváril som sa že nepočujem a vyčkával. Po chvíli Marian zavrčal: "Edo, nedáš mi ten leukoplast?" Čo by už človek nespravil pre kamaráta tripiaceho novými topánkami.

O pár týždňov neskôr sme sa pustili s Marianom na rozlúčkovú akciu so zimou a na bežkách sme šli z Pezinskej Baby do Bratislavy. Jednu z prvých Marianových otázok na zástavke autobusu bolo: "Máš so sebou leukoplast?"

Edo

Členské príspevky, predplatné časopisu a iné platby posielajte nasledovne:

- bankovým prevodom na účet LLM číslo 33530-112/0200 vo VÚB Bratislava
- poštovou poukážkou typu A na účet LLM číslo 33530-112/0200 vo **VÚB Bratislava - centrum**.
- poštovou poukážkou typu C na adresu LLM

Pri platbe na účet používajte nasledovné variabilné symboly:

- 196** členské príspevky na rok 1996 (**100,-** Sk zárobkovo činní členovia a **50,-** Sk žiaci, študenti, nezamestnaní)
- 296** za Zvitok brezovej kôry (40,- Sk)
- 396** predplatné za bulletin Modrú oblohu! na rok 1996 (**60,-** Sk) (len nečlenovia LLM-WLS, členovia ho dostávajú bezplatne)

Vydáva:¹

Liga lesnej múdrosti - The Woodcraft League of Slovakia

IČO: 30778123

Vyšlo: 08.02.04

Adresa redakcie časopisu pre vnútornú potrebu členov LLM:

✉ **Liga lesnej múdrosti, Trnavská 15, 831 04 Bratislava**

Odosielateľ:

Liga lesnej múdrosti
Trnavská 15
83104 Bratislava

¹ Podávanie novinových zásielok povolené
Riaditeľstvom pôšt v Bratislave,
č.j. 4007/93-P zo dňa 12.11.1993.